

Wartości obecne w spotkaniu z obcokrajowcem

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność porozumiewania się z ludźmi

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Ukształtowanie właściwej postawy wobec drugiego człowieka

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Wierność swoim przekonaniom oraz szacunek wobec odmiennego zdania jest warunkiem twórczego dialogu z obcokrajowcem.
- Wymiana doświadczeń społeczno-kulturowych, tradycji i przeżyć osobistych jest wartością w spotkaniu z obcokrajowcem.

- Konfrontacja mojego życia z wartościami odkrytymi w obcej kulturze.
- Czym jest tolerancja?

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Człowiek, przebywający w obcym kraju, może czuć się zagubiony.
- Kontakt z obcokrajowcem jest szansą wzajemnego ubogacenia się.
- Znajomość obcego języka jest najlepszym sposobem na porozumienie się z cudzoziemcem.

Zasady

- Pielęgnuję w sobie cechy tradycyjnej polskiej gościnności.
- Bliższy kontakt z człowiekiem pochodzącym z innego kraju, uczy mnie wsłuchiwać się w potrzeby drugiej osoby; rozumiem uznawane przez nią wartości.
- Przyjazd gości z zagranicy i wspólne zwiedzanie mojego kraju stwarzają okazję do lepszego poznania własnego kraju, jego kultury i historii.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Obecność obcokrajowca jest okazją do udzielenia pomocy, wnoszącej się ponad podziały kultury i języka.
- Niekiedy osoby, których dzieli język i różnice kulturowe, pozornie obce, bywają skłonne do zwierzeń i rozmów, których nie prowadzą z bliskimi.
- Poznanie tradycji, zwyczajów rodzinnych i kulturowych danego narodu, może być okazją do asymilacji wartości, przeniesienia ich na grunt kultury rodzimej.

Zasady

- Uczę moje dziecko, że każdemu należy udzielić pomocy, niezależnie od różnic kulturowych.
- Pamiętam o okazywaniu gościnności i serdeczności wobec osoby z zagranicy.
- Zapraszam obcokrajowców do udziału w rodzinnych uroczystościach i zwyczajach naszej rodziny.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Niewiedza o kulturze, środowisku społecznym, w jakim człowiek wychował się i wzrastał, jest przyczyną błędnej interpretacji cudzych poglądów i zachowań.
- „Inność” obcokrajowca, która nie narusza wolności drugiego człowieka, spotyka się z szacunkiem i tolerancją.
- W postępowaniu nauczyciela uczniowie powinni wyczuwać troskę i szacunek dla różnorodności charakterów, postaw i poglądów.

Zasady

- W klasie wprowadzam atmosferę życzliwości i zaufania.
- Uczę, aby podczas spotkania z obcokrajowcem, wydobyć wszystkie pozytywne wartości obecne w jego kulturze.
- Nie zmieniam życzliwej postawy wobec uczniów o odmiennych poglądach niż moje.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Organizujemy pogadankę na temat: „Twoje wrażenia z pobytu za granicą”. Można zaprosić trzech obcokrajowców i trzech Polaków, którzy mają doświadczenie pobytu za granicą. Po wysłuchaniu relacji, każdy uczeń formułuje własny wniosek o tym, co mógłby zrobić, aby obcokrajowcy poczuli się lepiej i pewniej, przyjeżdżając do naszego kraju.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Kontakt z obcokrajowcem motywuje do nauki języków obcych oraz do pogłębiania wiedzy o świecie. Relacja z cudzoziemcem uczy pokonywania podziałów i różnic w imię międzyludzkiej solidarności. Młodzi, nawiązujący kontakty z rówieśnikami z innych krajów, spontanicznie dzielą się tym, co stanowi dla nich wartość; w ten sposób przyczyniają się, poprzez osobiste świadectwo, do rozpowszechniania dobra na całym świecie.

1.10. ZAGROŻENIA

Upředzenia wobec obcokrajowca mogą dominować wtedy, gdy utożsamiam go z historią jego narodu lub ustrojem panującym w jego ojczyźnie. Może wystąpić nieumiejętność zaakceptowania odmiennego światopoglądu. Różnice i nieporozumienia na płaszczyźnie światopoglądowej przenoszone są na relacje personalne.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Spotkanie z drugim człowiekiem to podstawowe doświadczenie ludzkiego gatunku. Od zarania dziejów ludzie emigrowali i spotykali na swej drodze innego, obcego. Mieli dwie opcje albo z nim walczyć, albo się do niego dostosować.

Strach przed obcokrajowcami może brać się z niewiedzy lub nieprawdziwych informacji powtarzanych na ich temat. Boimy się tego, co obce. Otwarcie się na człowieka innej rasy i kultury wymaga odwagi. Współcześnie na świecie są duże ruchy migracyjne. Często porusza się temat asymilacji. Zjawisko to może przebiegać naturalnie albo może być wzmacniane przez aktywną politykę asymilacyjną danego państwa. Proces pełnej asymilacji może trwać nawet trzy pokolenia. Zdarza się jednak, że zasymilowani potomkowie migrantów wracają do swoich korzeni narodowych.

Poznanie ludzi należących do innej kultury lub rasy powinniśmy traktować jako szczególną wartość, ponieważ wymiana doświadczeń społecznych, kulturowych, tradycji jest cenna. Dodatkowo człowiek sam się rozwija, ponieważ musi wsłuchać się w potrzeby obcokrajowca.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Grzegorz Kasdepke (ur. 1972) – dziennikarz, pisarz, twórca słuchowisk radiowych i scenariuszy programów telewizyjnych. Jest absolwentem Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Publikował na łamach: „Ciuchci”, „Wesołych Literek”, „Komiksowa” oraz „Świerszczyka”, którego przez kilka lat był redaktorem naczelnym.

Na swoim koncie ma kilkadziesiąt książek i utworów dla dzieci. Jest bardzo cenionym twórcą, ponieważ porusza istotne zagadnienia, przedstawiając je w przystępny sposób. Jedno z opowiadań w zbiorze *Mam prawo* dotyczy spotkania z obcokrajowcem.

- Podobno jecie psy... – Emilka skrzywiła się.
- Nie jemy żadnych psów! – wrzasnął Tuan.
- Ale niektórzy Azjaci jedzą.
- Kacper zapytał, czy to prawda. Tuan potwierdził.

G. Kasdepke, *Mam prawo!* Czyli niemal wszystko, co powinniście wiedzieć o prawach dziecka, a nie macie kogo zapytać, Wydawnictwo G+J RBA, Warszawa 2012, s. 40.

Wśród uczniów należących do teatrzyku „Konewka” jest rodzeństwo muzułmanów. Podczas prób dzieci poruszają różne tematy, także dotyczące różnic kulturowych i religijnych. Mówią szybko i prosto, bez przysłowiowego owijania w bawełnę. Polskie dzieci są zaciekawione, dopytują, szukają potwierdzenia krążących mitów. Emilka zapytała o jedzenie psiego mięsa. Tuan wyjaśnił, że on nie je psów, ale są na świecie kraje, w których się to robi. Niewiedza dziewczynki o kulturze i środowisku społecznym, w jakim wychował się obco-krajowiec, spowodowała błędne mniemanie o nim.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Podobnie jak dzieje się w życiu człowieka, który realizuje się w pełni poprzez przychylne otwarcie się na drugą osobę i wielkoduszny dar z siebie, także kultury, tworzone przez ludzi i służące ludziom, winny się kształtować dzięki takim procesom jak dialog i budowanie wspólnoty na bazie pierwotnej i fundamentalnej jedności ludzkiej rodziny, dzieła rąk Boga, który „z jednego człowieka wyprowadził cały rodzaj ludzki” (Dz 17,26). W tej perspektywie dialog między kulturami, będący tematem niniejszego Orędzia na Światowy Dzień Pokoju, jawi się jako potrzeba wpisana w samą naturę człowieka i kultury. Kultury, w których pierwotna jedność ludzkiej rodziny wyraża się w różnorodnych i genialnych formach, znajdują w dialogu gwarancję zachowania swojej specyfiki, a zarazem wzajemnego zrozumienia i komunii. Pojęcie komunii, które ma źródło w chrześcijańskim objawieniu, a najdoskonalszy wzorzec w Bogu w Trójcy Jedynym (por. J 17,11.21), nie oznacza nigdy bezbarwnej jednolitości ani przymusowej uniformizacji czy upodobnienia; jest raczej wyrazem zbieżności wielokształtnych i zróżnicowanych rzeczywistości i dlatego staje się znakiem bogactwa i zapowiedzią rozwoju. Dialog pozwala dostrzec, że różnorodność jest bogactwem, i skłania umysły ludzi do wzajemnej akceptacji, prowadzącej do autentycznej współpracy, zgodnej z pierwotnym powołaniem całej ludzkiej rodziny do jedności. Dialog jest zatem znakomitym

narzędziem budowania cywilizacji miłości i pokoju, wskazanej przez mego czcigodnego poprzednika, papieża Pawła VI, jako ideał, na którym winno się wzorować życie kulturalne, społeczne, polityczne i ekonomiczne naszej epoki. Na początku trzeciego tysiąclecia trzeba znów wskazywać drogę dialogu światu nękanemu przez liczne konflikty i przemoc, który czasem poddaje się zniechęceniu i nie potrafi osiągnąć wzrokiem widnokręgu nadziei i pokoju.

Jan Paweł II, *Dialog między kulturami drogą do cywilizacji miłości i pokoju. Orędzie na Światowy Dzień Pokoju*, 1.01.2001, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/dzien_pokoju_01012001.html [dostęp: 23.10.2020].

Na mocy mojego posłannictwa apostolskiego, w sercu kolegalności Kościoła Powszechnego oraz w łączności i w zgodzie z Kościołami lokalnymi, czuję ciężącą na mnie odpowiedzialność za umocnienie stosunków Stolicy Apostolskiej ze wszystkimi kulturami, zapewniając także specjalne relacje we współpracy międzynarodowej, w łonie rodziny narodów, czyli wielkich wspólnot ludzi, których łączą różne spoiwa, ale nade wszystko właśnie kultura.

Jan Paweł II, *Powołanie do życia Papieskiej Rady do spraw Kultury*, Rzym, 20.05.1982, w: tegoż, *Wiara i kultura. Dokumenty, przemówienia, homilie*, wyd. Fundacja Jana Pawła II, Rzym–Lublin 1988, s. 163.

Franciszek, *Kiedy milczenie staje się współwiną. Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2016, „L'Osservatore Romano” 2015, nr 10(376), s. 11.*

Faktycznie, obecność migrantów i uchodźców staje się poważnym wyzwaniem dla wielu społeczeństw, które ich przyjmują. Muszą one stawiać czoło nowym realiom, które mogą okazać się niewygodne, jeśli nie będą należycie umotywowane, zorganizowane i regulowane. Jak to zrobić, by integracja stała się wzajemnym ubogacaniem, by otwierała pozytywne drogi przed wspólnotami i zapobiegała ryzyku dyskryminacji, rasizmu, skrajnego nacjonalizmu lub ksenofobii?

Objawienie biblijne zachęca do przyjęcia obcokrajowca, uzasadniając to zapewnieniem, że tak czyniąc, otwiera się drzwi Bogu, a w obliczu drugiej osoby objawiają się rysy twarzy Jezusa Chrystusa.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Jezus nawiązując do tego, rzekł: „Pewien człowiek schodził z Jerozolimy do Jerycha i wpadł w ręce zbójców. Ci nie tylko że go obdarli, lecz jeszcze rany mu zadali i zostawiwszy na półumarłego, odeszli. Przypadkiem przechodził tą drogą pewien kapłan; zobaczył go i minął. Tak samo lewita, gdy przyszedł na to miejsce i zobaczył go, minął. Pewien zaś Samarytanin, będąc w podróży, przechodził również obok niego. Gdy go zobaczył,

wzruszył się głęboko: podszedł do niego i opatrzył mu rany, zalewając je oliwą i winem; potem wsadził go na swoje bydlę, zawiózł do gospody i pielęgnował go. Następnego zaś dnia wyjął dwa denary, dał gospodarzowi i rzekł: «Miej o nim staranie, a jeśli co więcej wydasz, ja oddam tobie, gdy będę wracał». Któryż z tych trzech okazał się, według twego zdania, bliźnim tego, który wpadł w ręce zbójców?» On odpowiedział: „Ten, który mu okazał miłosierdzie”. Jezus mu rzekł: „Idź, i ty czyn podobnie!”.

Łk 10,30-37;
por. Kpł 17,1-15.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Uczynkami miłosierdzia są dzieła miłości, przez które przychodzimy z pomocą naszemu bliźniemu w potrzebach jego ciała i duszy. Pouczać, radzić, pocieszać, umacniać, jak również przebaczać i krzywdy cierpliwie znosić – to uczynki miłosierdzia, co do duszy. Uczynki miłosierdzia, co do ciała polegają zwłaszcza na tym, by głodnych nakarmić, bezdomnym dać dach nad głową, nagich przyodziać, chorych i więźniów nawiedzać, umarłych grzebać. Spośród tych czynów jałmużna dana ubogim jest jednym z podstawowych świadectw miłości braterskiej; jest ona także praktykowaniem sprawiedliwości, która podoba się Bogu.

KKK 2447;
por. 39; 2241.

IV. LITERATURA

- Condrill J., Bough B., *101 najlepszych sposobów komunikowania się*, tłum. P. Głuchowska, wyd. Bellona, Warszawa 2006.
- Degen U., *Sztuka nawiązywania pierwszego kontaktu*, tłum. A. Perchthaler, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2007.
- Dialog w kulturze*, red. M. Szulakiewicz, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2003.
- Dupuis J., *Chrześcijaństwo i religie. Od konfrontacji do dialogu*, tłum. S. Obirek, Wydawnictwo WAM, Kraków 2003.
- Franciszek, *Kiedy milczenie staje się współwiną. Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2016*, „L'Osservatore Romano” 2015, nr 10(376), s. 10-12.

- Jamrożek B., *Komunikacja interpersonalna*, wyd. eMPi2, Poznań 2000.
- Jan Paweł II, *Dialog między kulturami drogą do cywilizacji miłości i pokoju. Orędzie na Światowy Dzień Pokoju*, 1.01.2001, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/dzien_pokoju_01012001.html [dostęp: 23.10.2020].
- Jan Paweł II i dialog międzyreligijny, red. S. Byron, Wydawnictwo WAM, Kraków 2001.
- Jan Paweł II, *Powołanie do życia Papieskiej Rady do spraw Kultury*, Rzym, 20.05.1982, w: tegoż, *Wiara i kultura. Dokumenty, przemówienia, homilie*, red. M. Radwan, T. Gorzkula, K. Cywińska, wyd. Fundacja Jana Pawła II, Rzym–Lublin 1988.
- Kasdepke G., *Mam prawo! Czyli niemal wszystko, co powinniście wiedzieć o prawach dziecka, a nie macie kogo zapytać*, Wydawnictwo G+J RBA, Warszawa 2012.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Korczak J., *Król Maciuś Pierwszy*, wyd. Greg, Kraków 2018.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Szopski M., *Komunikowanie międzykulturowe*, wyd. WSiP, Warszawa 2005.
- Tokarski S., *Szkoła Chicago. Spór o dialog międzykulturowy*, wyd. Askon, Warszawa 2001.
- W służbie jedności chrześcijan*, red. L. Górka, S. Koza, Wydawnictwo KUL, Lublin 2002.